

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 456/01

בפני: כבוד השופט א' מצא

כבוד השופטת ט' שטרסברג-כהן

כבוד השופטת מ' נאור

המערער: תאודור כץ

נגד

המשיבים: 1. עמותת אלכסנדרוני

2. בן ציון פרידן

3. משה גרשוני

4. יעקב ארז

5. אמציה עמרמי

6. יעקב מרקוביץ

7. צבי בן משה

8. אברהם אמיר

9. מיכה ויתקון

10. אוניברסיטת חיפה

ערעור על פסק-דינו של בית המשפט המחוזי**בתל-אביב-יפו בת"א 1686/00 מיום 21.12.00****שויתן על-ידי כבוד השופטת ד' פלפל**

תאריך הישיבה: כ' בחשוון תשס"ב (6.11.01)

בשם המערער: עו"ד א' פלדמן

בשם המשיבים 1-9: עו"ד ג' ארדינסט; עו"ד א' עבאדי;

עו"ד ש' אילון

בשם המשיבה 10: עו"ד מ' פרימן

פסק-דין**השופט א' מצא:**

בעבודת גמר לקבלת תואר מוסמך בהיסטוריה, שהגיש המערער לאוניברסיטת חיפה (המשיבה 10), נכללה הטענה כי לאחר כיבוש הכפר טנטורה וכניעת תושביו, במלחמת השחרור, הרגו חיילי חטיבת אלכסנדרוני כמאתיים גברים בלתי חמושים מבני הכפר. בשל פרסום זה הגישו המשיבים 9-1 ("עמותת אלכסנדרוני" ושמונה מיוצאי החטיבה) לבית המשפט המחוזי תובענה נגד המערער בעילה של איסור לשון הרע. המערער צירף את המשיבה 10 (האוניברסיטה) כצד-שלישי לתובענה נגדו. במהלך שמיעת הראיות, ולאחר סיום חקירתו הנגדית של המערער, הגישו באי-כוח הצדדים לבית המשפט הודעה בכתב על הסכם פשרה אליו הגיעו. בהסכם שנחתם בידי בא-כוח המערער דאז, עורך-הדין אטלס, ובידי באי-כוח המשיבים, נקבע כי המערער יגרום לכך שתוך שבעה ימים מן המועד שבו ייתן בית המשפט להסכם הפשרה תוקף של פסק-דין, יפורסם בעיתונים "מעריב" ו"הארץ" על פני שטח מוסכם) מכתב התנצלות שלו, בנוסח שצורף להסכם הפשרה; ושלנוכח ההסכמה האמורה מתבקש בית המשפט למחוק את התביעה ואת ההודעה לצד-שלישי ללא צו להוצאות. להסכם הפשרה אכן צורף נוסח של הודעת התנצלות, עליה חתם המערער עצמו, ומתוכנה נובע כי לאחר בדיקה נוספת חוזר בו המערער מן הטענה נגד חיילי חטיבת אלכסנדרוני, אותה כלל בעבודת הגמר שהגיש לאוניברסיטה, וכי הוא מודה שלטענה זו לא היה יסוד ומתנצל עליה בפני לוחמי החטיבה, חלליה ומשפחותיהם.

ההודעה על הסכם הפשרה, בצירוף הודעת ההתנצלות החתומה, הוגשו לבית המשפט המחוזי על-ידי פרקליטי הצדדים ביום 20.12.2000, שחל ערב המועד שבו נקבע המשך השמיעה של הראיות בתובענה. בדיעבד הסתבר, כי לאחר שחתם על נוסח ההתנצלות, תוך הסכמה להסדר הפשרה שהודעה עליו הוגשה לבית המשפט, הודיע המערער לבא-כוחו עורך-הדין אטלס כי הוא חוזר בו מן ההסכמה ומבקש לבטל את הסכם הפשרה. בעקבות זאת הגיש עורך-הדין אטלס לבית המשפט בקשה לשחרורו מייצוגו של המערער. בבקשה זו לא צוינה סיבת ההתפטרות מן הייצוג. בבוקר יום המחרת (21.12.2000), בהיכנסה לאולם, הודיעה השופטת המלומדת כי נתנה פסק-דין המאשר את הסכם הפשרה, וכן אישרה את בקשת עורך-הדין אטלס להשתחרר מייצוגו של המערער. בישיבה זו יוצג המערער על ידי עורך-דין אביגדור פלדמן, שהודיע לבית המשפט בשם המערער על החלטת המערער לחזור בו מהסכם הפשרה. לבקשתו איפשרה השופטת גם למערער עצמו לומר את דברו, והמערער הסביר את מניעיו לחזור בו מן ההסכם. באי-כוח המשיבים התנגדו לביטול פסק-הדין שהתבסס על הסכם הפשרה, ובהחלטתה מפורטת ומנומקת פסקה השופטת המלומדת לדחות את בקשת המערער ולהותיר את פסק-הדין בעינו.

על רקע זה הוגש הערעור שלפנינו, בגדרו נטען כי בנסיבות העניין ובהתחשב במהות המחלוקת ואופי החיוב שקיבל על עצמו המערער במסגרת הסכם הפשרה, היה על בית המשפט לקבל את בקשת המערער, לבטל את פסק-הדין ולהמשיך בשמיעת הראיות במשפט כסדרה.

אנו סבורים כי במחלוקת הדיונית הדין הוא עם המשיבים, והתוצאה המתבקשת מכך היא שיש לדחות את הערעור. בית המשפט נתן את פסק-דינו על יסוד בקשה מוסכמת שהוגשה לו מטעם כל בעלי הדין. מכאן נובע כי לא יכולה להיות, למי מבעלי הדין, השגה ערעורית על טעות או פגם בפסק הדין המצדיקים התערבות של ערכאת הערעור.

בפי עורך-הדין פלדמן, שקיווה לשכנענו בקיומם של טעמי ערעור, היו מספר טענות. טענתו הראשונה היא כי הסכם הפשרה נחתם בשם המערער על-ידי בא-כוחו דאז עורך-הדין אטלס, אלא שעורך-הדין אטלס הגיש לבית המשפט בקשה לשחרורו מהייצוג, ולאור בקשה זו לא היה בית המשפט המחוזי רשאי ליתן פסק-דין על יסוד הסכם הפשרה בטרם יברר אם ההסכם הוא על דעתו של המערער.

טענה זו אין בידינו לקבל. עורך-הדין פלדמן הודה בפנינו כי עורך-הדין אטלס ביקש להשתחרר מייצוגו של המערער לאחר שחתם, בשם המערער ועל דעתו, על הסכם הפשרה. בבקשתו להשתחרר מן הייצוג לא נאמר כי המערער חזר בו מן ההסכמה, ובית המשפט לא נתבקש להימנע ממתן פסק-דין על יסוד הסכם הפשרה. בנסיבות אלה רשאית היתה השופטת ליתן פסק דין על יסוד הבקשה המוסכמת. בקשת עורך הדין אטלס להשתחרר מן הייצוג יכולה בעליל להתבסס על שיקולים אחרים, ובעצם הגשתה לא היה כדי להעיד דבר וחצי דבר בשאלת הסכמתו של המערער לפשרה.

טענתו השנייה של עורך-הדין פלדמן היא כי מאחר ופסק-הדין ניתן על-ידי השופטת בלשכתה, ולא שומע באוזני בעלי-הדין ובפומבי, אין לפסק-הדין כל תוקף. אכן נכון שפסק הדין ניתן על ידי השופטת בלשכתה, אלא שמן העובדות שאינן במחלוקת נובע כי הוא גם שומע על-ידי השופטת בהיכנסה לאולם. בהודעתה לבעלי-הדין, כי נתנה תוקף של פסק-דין להסכם הפשרה, היה משום שימוע פסק-הדין. לא למותר להוסיף שגם אלמלא שומע פסק הדין בדרך האמורה, אלא הומצא לצדדים בדרך אחרת, לא היינו מוצאים יסוד לקבוע שפסק הדין מחוסר תוקף. הרי זאת פרקטיקה רווחת ומיוסדת היטב, שבית המשפט נותן פסק-דין על יסוד בקשות מוסכמות שמוגשות לו על ידי בעלי הדין, מבלי להטריח אותם להתייצב לפניו לצורך השימוע.

Page 4 of 5

על כל פנים, בקשת עורך-הדין פלדמן להרשות למערער לחזור בו מן ההסכמה לפשרה הועלתה לאחר שימועו של פסק-הדין. בנסיבות אלו איננו צריכים לבחון כיצד היה על בית המשפט לנהוג אילו הודיע עורך דין פלדמן לבית המשפט אודות בקשת המערער, לאחר שהשופטת חתמה על פסק-דינה ולפני כניסתה לאולם כדי לשמעו באוזני בעלי הדין. אין בידינו לקבל כי מקרה זה נכנס לגדר הכלל, שכל עוד לא קם בית המשפט מכסאו רשאי הוא לשוב ולהידרש לעניין שנדון לפניו. המדובר בהסכמה מוגמרת למתן פסק-דין שהוגשה לבית המשפט מראש; ובהיעדר עילה לביטולו של פסק-הדין, אין כל משמעות לעובדה שעורך-הדין פלדמן ביקש לבטלו בטרם קם בית המשפט מכסאו.

טענה נוספת היתה בפי עורך-הדין פלדמן והיא, כי בהתחשב במהות המחלוקת שבין המערער לבין המשיבים, לא היה זה מן המידה לתפוס את המערער על דברתו, וצריך היה לאפשר לו לחזור בו ממנה. בהקשר זה נטען כי ספק אם הסכם הפשרה הוא בר-אכיפה, וכי גם אם ייאכף על המערער בצו בית המשפט, לא יהיה בפרסום הודעת ההתנצלות בנסיבות כאלה כדי לספק את המשיבים, או כדי לשים קץ לדיון הציבורי סביב טענתו של המערער בעבודת הגמר שלו, העלול להימשך עוד ועוד. איננו סבורים כי עלינו לנקוט עמדה באיזה מעניינים אלה, ודי לנו להניח את ההכרעה בהם לבית המשפט המוסמך, אם וכאשר יתבקש לעשות כן. לצורך ההכרעה בערעור די לנו בכך שהמשיבים עומדים על זכותם כי פסק-הדין שהתבסס על הסכם הפשרה יישאר בעינו, וכי על-פי שורת הדין זכאים הם לכך.

הערעור נדחה. המערער ישלם למשיבים 9-1 שכר-טרחת עורך-דין בסך 20,000 ש"ח. כן עלי לשלם שכר-טרחת עורך-דין בסך 10,000 ש"ח למשיבה 10.

ניתן היום, כ' בחשון תשס"ב (6.11.01).

ש ו פ ט ש ו פ ט ש ו פ ט

Page 5 of 5

העתק מתאים למקור F06.01004560/אז

נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח.

שמריהו כהן - מזכיר ראשי

בבית המשפט העליון פועל מרכז מידע, טל' 02-6750444